

TILHØRIGHET, TRIVSEL OG FAGLIG UTVIKLING

- Trivsel, faglig utvikling og lakseeffekten. Det er fortsatt det klokeste å satse på for å rekruttere fastleger og få dem til å bli. Det sier fagdirektør Karin Straume i Helsedirektoratet, som har arbeidet med rekruttering av helsepersonell i flere tiår.

Hun har sett utfordringene fra ulike perspektiver: Som fylkeslege lengst nord i Norge, og som nasjonal helsebyråkrat i Oslo.

Veiledningsgrupper

I 1997 ble hun hyret inn av daværende fylkeslege for å gjøre noe med legemangelen i Finnmark. 30 prosent av legestillingene var da ubesatt eller besatt av korttidsvikarer.

- Turnuslegene har alltid vært den beste rekrutteringskilden. Jeg startet veiledningsgrupper for turnusleger i Finnmark. Da Helse- og sosialdepartementet begynte å forberede fastlegeordningen forutsatte det bedre legedekning i hele Nord-Norge og Nord-Trøndelag. Dermed ble veiledningen utvidet til dette området, og senere til hele landet. I dag er veiledningsgruppe en obligatorisk del av den nye spesialistutdanningen, sier hun.

Ny oppgave

Faglig utvikling i form av utdanning og spesialisering er viktig for å få leger til å bli. Det samme er muligheten til å delta i forskning og utvikling av eget fag.

- Små kommuner er ypperlige "laboratorier" for forskning, og dette kan gi leger et pusterom fra klinisk arbeid, sier Straume.

I forbindelse med ny spesialistutdanning blir kommunene utdanningsvirksomheter.

- Det blir en stor, ny oppgave for kommunene. De må legge til rette slik at legene kommer gjennom spesialiseringen. Det blir krevende, men byr samtidig på nye muligheter. Kanskje kan kommunene samarbeide om veiledning og læringsaktiviteter, foreslår hun.

Den viktige tilhørigheten

At legen trives er helt avgjørende. Trivsel rommer både levelige arbeidsforhold, familie og nettverk og det som gjerne omtales som lakseeffekten.

- Lakseeffekten handler om at laksen ofte vender tilbake og etablerer seg der den har vokst opp. Tilhørighet har stor betydning for om legen blir værende. Utdanning i rekrutteringssvake strøk er derfor viktig, ikke bare for leger. Man må også stelle godt med sine egne ungdommer som studerer ute, og holde kontakten med studenter man har hatt inne, sier Straume.

Praksiserfaring fra distrikt virker veldig rekrutterende.

- Ved å være i rural praksis kan studenten oppleve at dette er givende arbeid og et flott sted å jobbe, og slett ikke skummelt, sier Straume.

Stabilitet gir kvalitet

Trivselen blant norske fastleger er blitt mye dårligere på ti år.

Karin Straume, Helsedirektoratet

- Det går utover stabiliteten, og er et nasjonalt problem som vi må ta tak i. På toppen av en stor arbeidsbelastning kommer vaktene. Her kan vi lære fra Nordkapp, som kjører med litt flere leger enn de på papiret trenger. Med en ekstra stilling kan de redusere vaktbe-

lastningen og dekke opp vikarer internt, sier hun, og legger til:

- Stabilitet er i seg selv viktig for kvaliteten på helsetilbudet. Vi har i dag store variasjoner i kvaliteten, og det må vi gripe fatt i.